

Posudek oponenta kvalifikační práce

Příjmení a jméno autora práce:	Kovacz Tomáš
Studijní obor:	Geografie se zaměřením na vzdělávání
Název práce:	Zlepšující nebo zhoršující se svět – možnosti pro geografické vzdělávání

Hodnocení

Cíle práce (vzhledem ke stavu výzkumů v daném oboru) hodnotím pro danou úroveň postupové práce jako:	1 Plně vyhovující a aktuální	2 Průměrné	3 Podprůměrné až nevyhovující a neaktuální	
<p>U dílčího cíle (cíl 1) je uvedeno, že autor určí širší oblasti (celky) kvality života, přičemž v závorce již tyto celky uvádí (zdraví, životní úroveň, životní prostředí a bezpečí). Toto mělo být ovšem teprve jedním z výstupů práce, který měl vzniknout na základě provedené analýzy publikací a médií.</p> <p>V zadání bakalářské práce je zmíněna i tvorba materiálů pro výuku témat posuzujících kvalitu života a analýza zvolených faktorů na území ČR, které již v práci, zřejmě z časových důvodů, nejsou obsaženy.</p>				
Ve vztahu k cílům práce hodnotím zvolený metodický postup/aparát jako:	1 Velmi vyvážený a vhodný (zvolené metody plně odpovídají stanoveným cílům)	2 Částečně vyvážený	3 Nevyvážený (metody se povětšinou míjí se stanovenými cíli)	
<p>Z celkového vyznění práce lze konstatovat, že plánovaný metodický postup byl vyvážený a vhodný, nicméně jeho výsledná podoba prezentovaná v textu je velmi stručná (polovina stránky) a nekonzistentní (poznámky k metodice se vyskytují roztroušené v kapitolách 3.–7. a jsou smíchány dohromady s rozbohem literatury a výsledky). I když se jedná převážně o rešeršní bakalářskou práci, bylo podle mého názoru možné oddělit rozbor charakteristik vztahujících se ke kvalitě života od hodnocení trendů jejich vývoje, který prezentován autorskými grafy a tabulkami.</p> <p>V metodice (kap. 2, str. 8) autor uvádí, že bude analyzovat veřejná média (iDNES a Novinky.cz), ale nikde neuvádí, jak bude postupovat. Na str. 10 pak pouze konstatuje, že tuto možnost zavrhl. Úvodní hlavní myšlenku práce – rozpor mezi světem prezentovaným v médiích a světem prezentovaným skrze data – se z textu téměř vytratila.</p>				
Použité metody (vzhledem ke stavu výzkumů v daném oboru) hodnotím jako:	1 Aktuální	2 Částečně zastaralé	3 Zastaralé	
<p>Použité metody jsou velmi stroze popsány. Data jsou analyzována pouze na úrovni uvedení min. a max. hodnoty a rozdílu mezi ní. Trend je hodnocen vizuálně z grafu a map. Nabízelo by se použití aspoň základní statistiky např. indexu změny.</p>				
Práci s literaturou (úplnost vzhledem ke zvolenému tématu, aktuálnost a vazbu na zahraniční publikace v daném oboru atd.) hodnotím jako:	Výbornou	Velmi dobrou	Dobrou	Nevyhovující

Seznam literatury je obsáhlý, zahrnuje jak českou, tak především zahraniční literaturu včetně řady zahraničních databází. Seznam literatury je sestaven korektně, veškerý text je citován.

V práci postrádám více literatury věnované hodnocení kvality života založené na existujících agregovaných indikátorech (složené z více charakteristik), autor zmiňuje pouze HDI poskytovaný OSN. Indikátory kvality života jsou sestavovány hned několika organizacemi, jsou volně dostupné a běžně jsou hodnoceny i v tisku. Mají jasně specifikovanou metodiku, lze jednoduše rozklíčovat, z kterých charakteristik se skládají. Autorovi by tato data poskytla dobrý vhled do problematiky indikátorové soustavy pro monitorování kvality života, a usnadnila by mu klasifikaci a výběr dat, která by použil pro hodnocení možnosti jejich využití ve výuce. To je případ především hodnocení kvality života (well-being) organizace OECD, která sice pokrývá jen členské státy, ale autorovi by pomohla ucelit představu o způsobu hodnocení kvality života a existujících indikátorech. Indikátory OECD a metodika jejich tvorby je využívána i při tvorbě strategických dokumentů ČR.

O vhodnosti literatury využité pro tab. 1 (Oblasti a jejich charakteristiky objevující se v odborné literatuře) by se dalo polemizovat (např. Léblová 2010 není důvěryhodnou publikací; zdroj World Bank 2011 není v seznamu literatury).

V části věnované analýze učebnic postrádám návaznost na RVP, kde by bylo řečeno, zda je tematika kvality života v RVP obsažena, či do kterých částí by ji šlo případně promítnout.

Výsledky (zejména originalitu, věrohodnost, kvalitu prezentace) hodnotím jako:	Výborné	Velmi dobré	Dobré	Nevyhovující
--	---------	-------------	-------	--------------

Autor zanalyzoval řadu dat z různých databází, což je velmi obtížné. Uvedené údaje jsou v databázích většinou za různá časová období, sběr dat není jednotný apod. a je velmi složité data homogenizovat. K výsledkům mám následující připomínky a doporučení:

- V tabulkách v položce globální změna uvádí autor někdy absolutní hodnoty (počty případů) jindy relativní (%). Chybné je jeho hodnocení v případě procentuální změny, jedná se ve skutečnosti o změnu v procentních bodech, např. v Tab. 9 uvádí nárůst o 8,8 % ze 4,4 % na 13,2 %, toto je však chybně, nárůst je trojnásobný (300 %), a ne v řádu procent. Toto se opakuje u všech hodnot v %. Doporučila bych spíše využít indexu změny.
- Trend (celkový vývoj charakteristiky) je hodnocen pro různá časová období, což není zcela korektní. U některých charakteristik by bylo vhodnější klasifikovat trend jako stagnující (např. znečištění ovzduší, počet osob s bulimií a anorexií).
- Doporučila bych u indikátorů (především agregovaných) uvést podrobnější metodiku jejich tvorby, autorovi by to pomohlo při hledání souvislostí a analýze učebnic. Např. u ukazatele průměrná délka života autor zmiňuje, že odráží úroveň zdravotní péče. Jde však o vliv mnohem více faktorů, což se ukazuje u tab. 3, kde je jako min. hodnota naděje dožití uvedeno 19 let u Kambodže v roce 1997 (správně má být 1977), kdy se na hodnotě projevila politická a bezpečnostní situace v zemi.
- Na str. 43–45 zahrnuje mezi globální oteplování indikátor počet přírodních katastrof, který ovšem zahrnuje i katastrofy s globálním oteplováním nesouvisející (zemětřesení, tsunami, sopečná činnost).
- Na str. 48 je chybně uveden název charakteristiky, nejedná se o globální počet ozbrojených konfliktů, ale o počet úmrtí během válečného konfliktu (pro konflikty s min. 25 úmrtími).
- Analýze učebnic by mohl autor předradit rozbor RVP, který by mu pomohl určit, zda je jím sledovaný problém vůbec v kurikulu zařazen a kde ho může hledat.

Formální úroveň práce hodnotím jako:	Výbornou	Velmi dobrou	Dobrou	Nevyhovující
<p>Jazykově a stylisticky je práce na dobré úrovni.</p> <p>Na konci práce chybí seznam obrázků a tabulek. Netradiční je struktura práce, konkrétně k neoddělení vlastních výsledků od rozboru literatury a metodiky. Autor dále nevhodně pracuje s pojmem faktor, ve většině případů by mělo být použito spíše slovo indikátor, ukazatel či charakteristika.</p>				
Diskusi výsledků (zejména relevanci a kvalitu diskutovaných prací, závěry vyplývající z diskuse) hodnotím jako:	Výbornou	Velmi dobrou	Dobrou	Nevyhovující
<p>Diskuze je svou povahou spíše shrnutím výsledků. Částečně výsledky diskutuje s publikacemi, které se bohužel primárně nevěnují kvalitě života, ale jen její dílčí části. V diskuzi by mohlo být zařazena část věnovaná možnosti využití výsledků v geografickém vzdělávání. Toto ostatně není nikde v práci zpracováno, i když je obsaženo v názvu práce.</p>				
Cíle práce hodnotím jako	Splněné vynikajícím způsobem	Splněné	Splněné částečně	Nesplněné
Otázky †	Jaké jsou možnosti využití Vámi zmiňovaných ukazatelů v geografické vzdělávání?			

Celkové hodnocení

Práci k obhajobě	Doporučuji		Nedoporučuji	
V případě kladného doporučení navrhuji celkové hodnocení práce:	Výborně	Velmi dobře	Dobře	

Datum: 29. 8. 2019

Oponent práce: RNDr. Klára Vočadlova, Ph.D.

Podpis:

*) V případě hodnocení jiné kategorie než (1) a Výborně zde, prosím, zdůvodněte Vaše hodnocení.

†) Zde je možné uvést otázky, jejichž zodpovězení považujete za stěžejní pro obhájení práce.

Podepsaný originál tohoto posudku, prosím, pošlete ve třech vyhotoveních na OG CBG (doc. RNDr. Pavel Mentlík, Ph.D.).

Elektronickou verzi, prosím, zašlete na: pment@cbg.zcu.cz